

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm. Gernandts Foktr.-Aktieb.

N:r 8 (218)

Fredagen den 19 februari 1892.

5:te årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och kolorerade planscher kr. 8:— Idun m. Modet. utan kol. pl. » 6: 50 Idun ensam..... » 4:—</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. (Aftonbladets nya hus.) Prenumer. sker i landsorten å post- anstalt, i Stockholm hos redaktion.</p>	<p>Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 12—1. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerspris 15 öre. (vid kompletteringar).</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
--	---	--	---	--

Lilly Cadier.

Äldre stockholmare erinra sig ännu ganska väl från midten af femtiotalet en charkuterihandel, hvars stora, blåmålade fönster på Fredsgatan bjöd på en utställning af kökets läckerheter, och som på sin tid med rätta betraktades såsom hufvudstadens förnämsta, snart sagdt enda matvaru- och delikatesshandel. Kokkonstens alster lämnade emellertid ganska snart rum för andra konsternas alster, då innehafvaren af charkuteriboden öfverlät lokalen till konsthandlarfirman Levertin & Sjöstedt och själf öfvergick till en vidsträcktare verksamhet, alldestund han i n:r 12 vid Gustaf Adolfs torg öppnade en utsökt restaurant, känd för den tidens finsmakare under namn af *Trois frères provençaux*. Då emellertid grosshandels-societeten i Stockholm lät uppföra »Hôtel Rydberg», öfvertog värden för *Trois frères provençaux* den nya affären 1859 och gjorde såväl hotell som restaurant på sin tid till ett mönster för en rörelse af detta slag.

Under en lång följd af år beredde »Hôtel Rydbergs» matsalar och enskilda rum sina kunder

tillfälle till att göra närmare bekantskap med det finare och finaste franska kökets alla resurser, utan att därför en god och solid svensk mathållning försumrades, till fromma för alla fosterländska matgar, som föredrogo en mera bastant föda framför en lättare och mera omväxlande matsedel. Alla, som plågat besöka »Hôtel Rydbergs» matsalar, från den ständige middagsgästen, »kamrern», på sin reserverade plats vid sitt särskilda bord allt intill de mera tillfälliga gästerna och deltagarna i festmåltider och tillställningar, minnas med nöje de angenäma stunder en under skicklig och omsorgsfull ledning väl anrättad diner eller souper i förning med en rik och utvald vinkällares skatter beredt dem, och mången skulle med saknad tänka på »Hôtel Rydbergs» restaurant, då hotellet snart öfvergår i andra händer, om icke dess föreståndare sörjt för att i ännu större utsträckning tillgodose så höga civilisationens kraf som ett utsökt kök och därigenom tillgodose finsmakares och älskares af goda viner tycken. Äfven här blef nämligen »stugan honom för trång»; i

Att jämra öfver ondt, som är förbi,
Är att ånyo störta sig däri.

Kan man ej olycksödets armar stäcka,
Bör man med tålmod dess kränkning gäcka.

W. SHAKSPEARE.

den mån hufvudstaden utvidgades och förskönades och tilloppet af resande främlingar ökades, gjorde sig behofvet af ett större, verkligt storstadshotell gällande, och sålunda öppnades år 1874 *Grand Hôtel*.

Hvem känner icke *Grand Hôtel* med sitt öfverträffliga läge, sin komfort, sin gedigna och eleganta utstyrelse, sina vackra matsalar med ty åtföljande praktiga festväning, i hvilken så många baler, bröllop, banketter och fester af alla slag hållits! Stockholm har visserligen, sedan *Grand Hôtel* byggdes, fått flere, till och med större salar, men ingen som kan mäta sig med dess stora matsal i dekorativ skönhet, framför allt numera sedan densamma helt nyligen genomgått en grundlig restaurering och dekorerats i ljusa och glada färgtoner, som göra det ståtliga rummet högre och luftigare än förut. Därtill kommer, att matsalen satts i omedelbart samband å ena sidan med en förtjusande damtoalet, hållen i Louis XVI:s stil, medan musiken från sin förra plats flyttats upp på en af läktarne på salens tvärsidor, och å andra sidan med ett i morisk stil rikt inredt kafé på nedra botten i f. d. Bolinderska huset.

Skaparen af *Grand Hôtel* lever icke mer; den 5 mars 1890 afled nämligen Régis Cadier, som från den obetydliga charkuterihandeln vid Fredsgatan blef uppbyggare och ägare af det ståtliga hotellet. Han öfverlät emellertid sitt verk i de bästa händer, nämligen åt den, som med aldrig svikande mod, aldrig tröttnande ifver stått vid hans sida under alla de år han med sådan framgång arbetat på att först grunda och sedan utveckla och höja hotell- och restaurationsväsendet i Stockholm och medelbart i hela Sverige. Änkefru Lilly Cadier, hvars bild i dag pryder Iduns nummer, har nämligen efter sin make öfvertagit värfvet att fortsätta hans verksamhet, sedan hon utlöst öfriga arfvingar och blifvit ensam ägarinna af *Grand Hôtel* jämte det s. k. Bolinderska huset samt öfvertagit arrendet af *Hôtel Rydberg* till den 1 april med annexet i det s. k. Celsingska huset äfvensom arrendet af egendomen Bergshamra med lägenheten Tivoli, hvarest familjen Cadier en följd af år haft sitt sommarsäte.

Änkefru Lilly Cadier föddes den 3 februari 1832 i Narva, där hennes fader Abraham Roberg var handlande. Som hans namn antyder, synes han hafva varit af svensk härkomst, hvilket är så mycket sannolikare, som Narva ju länge varit en svensk besittning. Lilly Roberg var den åttonde af elfva syskon och uppväxte i enkla vilkor, som man lätt kan föreställa sig på grund af förhållandena i Narva på trettio- och fyrtiotalen. Hennes föräldrar tillhörde den reformerta trosbekännelsen, hvilken äfven hon omfattade. Sedan hon växt upp, kom hon till Petersburg i excellensen Dashkovs hus, och då denne utnämndes till sändebud i Stockholm, åtföljde hon 1853 hans familj till Sverige. I excellensens hus blef hon bekant med sin blifvande make, Régis Cadier, som var hofmästare hos ministern, och med hvilken hon 1854 gifte sig. Släkten Cadier är en gammal släkt från södra Frankrike, och Régis Cadier härstammade själf i sjätte led från Pierre Cadier, hvars afkomlingar i fjärde och femte led drifvit hotellrö-

relse, hvarför denna verksamhet kan sägas vara utmärkande för släkten.

De båda makarnas äktenskap välsignades med fyra barn, af hvilka äldsta dottern, *Ninni*, till föräldrarnes stora sorg och till djup saknad för alla, som kände hennes älskliga väsen, afled strax efter hemkomsten från Kreuznach, där hon förgäfvos sökt förbättra en svag hälsa. Den andra dottern, *Olga*, är gift med ryttmästaren vid Skånska husarerna, hr Sigfrid Wennerberg; sonen *Régis* biträder sin mor i hotellets vidlyftiga förvaltning och yngsta dottern, *Inex*, är gift med dr Karl Malmsten, framstående specialist i bröst- och halssjukdomar, yngste son till framlidne professor R. Malmsten.

Änkefru Cadier har lefvat ett det i ordets egentliga mening verksammaste lif; vid sin makes sida har hon icke allenast förestått den utomordentligt vidlyftiga och ansträngande inre ekonomien i två stora hotell, utan därjämte äfven haft hushållningen på Bergshamra och Tivoli att öfvervaka. På Bergshamra drefs och drifves fortfarande en stor svinafvel, hvars resultat bland annat i form af läcker spädgris varit och är en *pièce de résistance* på hotellets matsedlar, och Tivolis stora blomster-, frukt- och grönsaksträdgård förser hotellets kök med en del förnödenheter.

Till sin personlighet är änkefru Cadier särdeles vinnande och intagande, med enkla och färdfrä vanor, sådana ett arbetsamt och omständigt lif plägar alstra, och med ett utprägladt sinne för ordning och prydlighet, hvarom också alla anordningar på *Grand Hôtel* nogsamt vittna. Hon talar franska, tyska och ryska samt svenska, som vore hon infödd. För konsten, äfven i annan gestalt än kokkonsten, är hon icke heller främmande, och detta synes vara ett drag i hennes familj: en af hennes bröder är artist, och hennes make var en ifrig och intresserad älskare af antikviteter samt anlade en dyrbar samling, som hon omsorgsfullt vidmakthåller; själf är hon i besittning af en utsökt smak och äger stor *esprit d'arrangement*, hvilket ofta sports i de stundom mycket konstnärliga anordningarna vid större fester på hotellet.

I kretsen af sina barn och barnbarn firade änkefru Cadier den 3 dennes sin sextionde födelsedag, strax efter det hon sett de förskönningar och förbättringar hon vidtagit med *Grand Hôtel* fullbordade, och det är med anledning därpå Iduns red. ansett tillfället lämpligt att i sitt galleri införlifva bilden af den, som väl får anses som den förnämsta kvinnliga representanten inom vårt land på den kulinariska konstens område.

O. H. D.

Det ges ögonblick i människans lif, då hon står världsanden närmare än eljes, och då det står henne fritt att göra ödet en fråga.

Fr. v. Schiller.

Jag fruktar mycket, att vårt lilla jordklot torde vara världsalltets därhus.

F. V. A. de Voltaire.

Ett farligt system.

Af Frida N. N.

Öycket har blifvit taladt och skrifvet om faran af skuldsättning, af att låna sig fram i världen. Det gör människan ofri, pålägger henne ett mången gång ganska tungt beroende samt har i släptåg en massa bekymmer och trassel i ett hem. Det finnes kanhända personer, som *måste* anlita andra om penninglån, åtminstone heter det så; men manne då icke begäret att »lefvad högt» eller ett omätligt förvärfbegär, som slutligen dock bär åt motsatt håll, så att ruin blir följden, i stället ofta varit driftjädern!

Ett annat motiv kan vara ett så starkt herskande lyxbegär hos såväl mannen som hustrun, ja, äfven väl hos de vuxna barnen, att skuldsättning måste tillgripas, för att alla parter skola kunna tillfredsställas. Det kan ju ha funnits en tid, då husets tillgångar tilläto ett dyrbart lefnadssätt på alla kanter, men en senare period medför oförutsedda förluster — kanhända just på borgensförbindelser för s. k. vänner och bekanta, som fört ett för *deras* villkor öfverdådigt lefnadssätt. Då vore det af högsta nöd att inskränka sig, om man blott kunde taga mod till sig att trotsa allmänna opinionen och lefva enkelt och sparsamt, icke blott i mat och dryck, utan jämväl i kläder, bostad, nöjen etc. Det är ju otänkbart, att en familj skall kunna utan skuldsättning lefva lika storartadt på 4,000 kronors årlig inkomst som på 8,000 kr. Men hvarför icke, som ordspråket säger, hellre »stämna i bäcken än i ån»? Hvarför icke hellre rädda, hvad räddas kan, än gifva allt till spillo: sin själfständighet, sin frid, barnens framtid, ja, sin egen ålderdom, och detta allt blott af falsk blygsel, af slapphet, af fruktan för hvad den eller den skall säga, eller af skräck för några försakelser, som man dock i sina yngre år har tusen gånger lättare att ålägga sig och utvärda, än då man blir gammal och bräcklig och den lilla satsen: »*du måste*» står obevklig och tvingande framför en.

Och huru nyttigt för barn och ungdom att tidigt, vid unga år, vänja sig vid att försaka! Man skulle då ej så ofta få se denna fordrande, pockande ungdomsskara, som går sin väg så stolt framåt, som kunde ingen ödets växling nå en enda af dem alla; ej heller bland de mindre bemedlade eller till och med bland arbetsklassen dessa utsläpade gamla uppoffrande, förtryckta mödrar, som hellre insnärja sig i skulder, för att deras döttrar med herrskapsmanér må få gå och »slå dank» dag ut och dag in, än hålla de nådiga »frökärlarna» till verkligt arbete och en smula försakelse. Ty om de hänga händerna på en virkning, kallar åtminstone ingen tänkande människa detta för arbete.

Må därför den, som är i goda omständigheter, gifva exempel på enkelhet, arbetsamhet och försakelse, såväl husmodern som familjens döttrar; ty varen I öfvertygade, att »underklassen» har sina ögon skarpt riktade på den s. k. »öfverklassen». Den borde ju, såsom *alla* borde, betänka, att hvad som kan gå an för en familj med verkliga inkomster, som räknas

i tusental, om i en mera bemärkt samhällsställning, omöjliga kan vara passande och lämpligt för dem, som äga mindre eller blott skola lefva af sitt arbete samt intaga en ganska obemärkt eller ringa plats i samhället. Men människor göra det allmänligen icke; efterhärmaningslustan nedifrån och uppåt, hela skalan igenom, är för stor, och apnaturen tager ut sin rätt till föga heder för varelsen, som dock blifvit begåfvade med så många ädla egenskaper. VILLE DE BLOTT BRUKA DEM!

Beklagligen är tidens sed, att alla vilja kläda sig och lefva öfver sina tillgångar, och för dem, som befinna sig på samhällsstegens lägsta pinnar, är det trasgrannlåt och lysande skräp, som frestar, men för dessa icke mindre ruinerande än sidenklädningen och hvarjehanda »garnityr» för dem, som utan förskyllan eller värdighet kommit några pinnar högre upp. Hvad blir oftast följden, om icke att slå in på detta hedröfliga och fördärfbringande skuldsättningssystem, som kan liknas vid en farlig kräftsjukdom, som tärande och säkert förstör hela samhällskroppen, såväl »öfver-» som »underklass».

Nu vore det dock godt och väl, om man blott ådroge sig ensam allt detta elände; men skuldsättningens broder är borgensförbindelsen. Genom borgensförbindelser indragas vänner och bekanta i ens derangerade affärer för att i sin tur falla offer för den njutningslystnad, man ej varit mäktig betvinga vare sig hos sig själf eller sin omgivning. Är det mannen, som är så svag, är det illa nog; men hur mycket värre, om det är hustrun, ty hon utöfvar ett ännu större inflytande på sin omgivning. Och dessutom kommer mannen svårigen tillrätta med en nöjeslysten, fåfång, tanklös och kanske på köpet nyckfull kvinna. Mycket kan visserligen vinnas genom tålmod och öfverseende därvidlag som vid allt annat; men af dessa egenskaper brukar oftast det manliga släktet icke kunna berömma sig — undantag gifvas naturligtvis, men tunnsådda äro de.

Äro både man och hustru af samma anda — ja, då är måttet rådgadt och de barn beklagansvärda, som skola fostras i ett hem, där lyxbegäret i mat och klädedräkt är så stort, att anskaffandet härutaf skall gå framför allt, så länge det kan, äfven om det skall anskafras på andras bekostnad; där de små vänjas att lefva hvar dag kräseliga, men förr eller senare skola lämnas utblottade på allt, på ekonomisk bärgring, arbetsförmåga, sinnesspänstighet, på mod att försaka.

Och här stå vi inför en följd, hemskare, förfärligare än hvilken annan som helst — den *andliga* ruinen. Obetänksamma, nöjesträngande föräldrar, stannen åtminstone en enda minut i djup och allvarlig eftertanke inför denna verklighet och betänken, hvad I ären skyldiga såväl eder själfva som edra barn!

* * *

I det föregående ha vi utslutande afsett penninglån, hvilka vanligast upptagas af männen, om ock kvinnan skuldmedvetet måste mången gång erkänna sig vara orsaken. Vi skola nu sysselsätta oss med en annan sorts lån, utslutande praktiseradt af kvinnan, vanligen husmödrar emellan, ett fördömligt och i de flesta fall obehöfligt lånesystem: den om bristande ordningssinne vittnande ovanan att låna, den ena af den andra, husgeråd, som snart sagt förekomma i dagligt bruk, eller ock rent af sådant, som erfordras vid matlagningen. Hvarför kan man icke ordentligt och

i rätt tid förskaffa sig, hvad som nödvändigt behöfs i ens hus? Hvarför icke se öfver sina förråd och köpa hem, så att de räcka för en vecka eller längre; ty den som har någon förmåga att ordna ett hushåll, springer väl ej och köper för gången sådant, som utan förlust kan förvaras, hvilket spring blott är ett slöseri med både penningar och tid, som kunde bättre användas, och tjänarens kläder och skodon.

Och äntligen — om något alldeles oförutsedt skulle inträffa, hvarför icke då så godt först som sist skicka till försäljningslokalen efter det som behöfs i stället för att uttrötta grannar och vänner med att låna likt och olik, hvilket ju ändock skall betalas. Lita på, att den som sköter sitt hus så oordentligt, att till och med matlagningen skall ske med lånta ingredienser, den är heller icke så nogräknad med att betala igen det, som lånats.

Husmödrar på landet, som hafva grannar, göra ofta alldeles på samma sätt, hvilket i någon mån dock kan ursäktas, ty de kunna komma i bryderi; men en husmoder i staden, som har så att säga allt in på näsan — aldrig! Vanligen äro dock husmödrar på landet mycket mera förtänksamma än husmödrar i staden, som ha så lätt att kunna anskaffa allting, ty denna lätthet slappar deras eftertänksamhet och kommer mycken förargelse åstad. Hvad kan exempelvis vålla mera förtret, än att maten, såvida husets herre är punktlig och fordrar, att den skall vara färdig på bestämdt klockslag, i brist på t. ex. en oundgänglig krydda ej kommer på bordet i rättan tid. Jungfrun skickas naturligtvis i första rummet in till grannfrun, som blir hindrad i sina göromål, bringas ur »humör» och kanske får söka i sina förråd för att slutligen lämna besked om, att hon ej f. n. har det som åstundas.

Så i flygande fläng ut i staden, under det frun orolig, röd och varm, står där och väntar med slefven i hand. Stackars den man, som under dessa kritiska ögonblick vägar sticka sin näsa ut i köket med en billig förfrågan, »om maten ej snart är färdig»; han får kanske veta, »hvar David köpte ölet». Och dock är han i sin fulla rätt och borde gifva sin fru en allvarlig läxa för hennes slarf och glömska — om det hjälpte. Ofta när något fattas i hushållet, skjuter en sådan fru skulden från sig på »Kristin» eller »Augusta»; men icke åligger det, i rättvisans namn, tjänarinnorna att se efter förråden, om man icke, för att söka vänja dem till eftertanke, möjligen vill anförtro dem något visst, såsom koksalt, grötmjöl eller något annat.

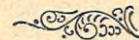
Nu kan det nog ock för en del husmödrar, synnerligast i staden, där allt skall direkt köpas, vara ganska kinkigt ibland att få hushållspenningarna att räcka till, men i så fall är det bestämdt farligare att låna sig fram, ty hvar taga penningar ifrån till skulderna betalande, då den bestämda summan ej ens räckt till de dagliga behoven? Må alla andra utvägar då försökas; spara, spara på öret, räkna efter, om icke det eller det kunnat undvaras! Ja, må man hellre, äfven om tråkigheter äro att befara, begära tillskott i hushållspenningarna, *blott icke låna*, vare sig lifsförnödenheter eller penningar. Är det något nödvändigt husgeråd, hvares användande regelbundet återkommer, om ock efter långa mellantider, t. ex. en syltgryta, en strykugn, ett bykkr eller dylikt, så försaka hellre hvilken lyxartikel som helst än att gång på gång låna dessa i hus oundgängliga nödvändighets-

saker. Må man exempelvis kläda sig enklare; om ett dyrbart ytterplagg, en hatt, ett klädningstyg, ett teaterbesök eller andra nöjen fresta, så låt tanken på allt detta fara, tills det *nödvändiga* blifvit skaffadt till hemmet. Var öfvertygad om, att den, som besväras genom ditt slarf, gör sina iakttagelser och anmärkningar. »Det vore bättre hon klädde sig anspråkslösare.» »Springa på teatern och konditoriet, göra lustresor och förnöja sig på alla sätt, det kunna de; men sedan skola de slita på en annans dyrt nog anskaffade husgeråd, emedan de bevars ej *ha råd* att köpa sig något.» Man må icke förundra sig.

Och så en annan sakernas sida! Betänk, hvilken inverkan exemplet utöfvar på din omgivning! Såsom dottern ser sin mor sköta sitt hushåll, kommer hon oftast att en gång i framtiden sköta sitt, antingen med ordning och omtanke eller ock med lån och slarf, allt efter exemplet i föräldrahemmet. Sägna hvad man säga vill om vistandet i andras hem under de förtäffligaste husmödrars ledning, det gamla från barndomen invanda, det sitter där i alla fall innerst kvar och leker »titt ut» med separe föredömen och föreskrifter. Likaledes utöfvar man i mångt och mycket inflytande på tjänarinnorna, helst då äfven de i de flesta fall få egna hem att sköta. Dessutom — hvem tager icke mycket hellre en tjänarinna, som haft plats i ett hus, där man vet, att en ordningsälskande och sparsam husmoder herskar, än från ett, där en oordentlig och slarfvig kvinna skall hetas vara den styrande.

Mycket mera kunde vara att säga i detta ämne och om detta system, som innebär en hotande fara för hela svenska folket och varit till fall för så många, som drager med sig så svåra frestelser, att de förledt mången, inkommen på det sluttande planet, att t. o. m. förfalska andras namn på lånehandlingar för att åtkomma penningar och med dessa fortsätta ett öfverdådigt lefnadssätt. Ofta frågas då: »*Où est la femme?*» Måtte icke svaret ligga till hands uti en fåfång hustru eller fåfånga döttrar! Eller om en ung, gift man kommer i skuld upp öfver öronen, huru ofta kan icke frågas: »*Hvar är kvinnan?*» Kanske, om man forskade så långt tillbaka som till barndomsdagar, skulle man finna en moder, som ej förstått att med omsorg sköta sitt hus, finna att barnen i detta hem jämt och ständigt hört ordet låna och åter låna ljuda om öronen, tills de glömde hvarje människas plikt att först och främst söka reda sig själf, utan att i stort och smått, i nød och i onödan, vända sig till andra för att hjälpas. Ett hem där hvarken far eller mor i deras minne och hjärta inskräpt satsen: »*Hjälp dig själf, så hjälper dig Gud.*»

Då vi nu om och om igen se, hvilka olägenheter, ja, rent af faror följa med skuldsättningen såväl för oss själfva som för andra, böra och skola icke vi kvinnor enas om att, i hvad på oss vidkommer, söka genom exempel uti *enkelhet, måttlighet och ordning* motverka *allt hvad lån heter*, såsom beröfvande människan mycket af hennes själfständighet och därigenom äfven en stor del af lifvets värde och behag?

Gud är skalden, människorna äro endast aktörerna. Dessa stora skådespel, som spelas på jorden, hafva blifvit författade i himmelen.

J. L. G. de Balzac.

Frihet.

Skiss för af Idun *Alvar Sten.*

Det var ett mycket modernt par. Hon hette i sig själf Stark och han Bouchardt. Men då de gifte sig, slogo de ihop båda namnen och kallade sig Stark-Bouchardt.

Hon hade sitt eget arbetsrum, och det var alldeles lika inredt som hans. Och hon rynkade alltid förnämt på näsan, när hon tänkte på, huru de flesta andra unga fruar fingo logera öfverallt och ingenstädes utan någon fridlyst helgedom.

Frihet var den grundval, på hvilken hela deras äktenskap skulle byggas upp. Ty unga frun hade läst Stuart Mill och var mycket emanciperad.

Man behöfver väl inte bli en träl, för det att man gifter sig, sade hon och knyckte på nacken. Kan man inte lefva som ett par goda kamrater utan fordringar och utan ansvar?

Allt detta hade de kommit öfverens om redan före sitt giftermål. Inte för det fru Evi skulle tviflat på sin man, nej, visst inte. Men det var ju en principfråga, och fru Evi höll mycket strängt på sina principer.

Regnet forsade ned i strömmar och smattade emot fönsterrutorna, så man nästan väntade, att de skulle brista sönder. Och blåsten hven i knutarne med ett långdraget, klagande tjut, och mörkret svepte sig så tätt om träden där ute i esplanaden, som sjöngo sina sorgeskväden om höst och förgängelse.

Men dess skönare kändes det bara att ha ett varmt och trefligt litet hem, där man var skyddad emot storm och oväder.

Fru Evi svepte den mjuka vegaschalen tätare omkring sig och kröp ännu djupare in i det bekväma soffhörnet.

Hon satt och njöt i fulla drag af sin tillvaro.

Ty soffan var så mjuk, och Stuart Mill var så intressant, och chokoladkonfekten smakade så utmärkt.

Och litet emellan såg hon upp på Wolter, som såg så innerligt präktig och treflig ut, när han satt där midt emot henne vid skrifbordet i sin hemrock af blå flanell.

Hon kände plötsligt en öfverväldigande lust att helt vanvördigt slänga undan boken och rusa fram till honom. Och så skulle hon förmå honom att lämna de där eviga gamla luntorna och dra honom med sig till soffan för att få ett riktigt hyggligt aftonprat till stånd.

Men det var ju emot hennes principer.

I sitt eget rum måste han väl få ha sin frihet, förstås! Och om det nu en gång roade honom att hänga öfver de där dammiga otingen, så — —

Med en undergifven suck avslutade fru Evi sin tanke och tog åter i tu med sin läsning.

När tio minuter förgått, hördes det likväl från soffhörnet:

»Wolter!»

»Ja, Evi.»

»Har du tid att höra på det här stället, Wolter? Det är alldeles för oss.»

»Ja, bevars. Börja på du bara.»

Han lutade sig bakåt mot skrifstolens ryggstöd. Och fru Evi läste:

»I vår tid är blotta exemplet af själfständighet, blotta vägran att höja sig under oket i sig själf en välgärning. Just emedan allmänna opinionens tyranni är sådant, att det gör personlig excentricitet till ett brott, är det

önskvärdt, att personer äro excentriska, på det detta tyranni må kunna störts.»

»Är det kanske inte för oss det där, Wolter?»

Han log.

Det var ett hjärtegodt leende, som lyste upp hans behagliga, friskhyade, kanske litet flegmatiska ansikte.

»Åtminstone kan du ta det åt dig, Evi. Tror du inte, att jag både från höger och vänster blifvit beklagad för att ha ett sådant vilddjur i huset.»

Fru Evi lutade sig förtjust emot plyschkudden i soffhörnet.

»Åh, åh! Men du slätar naturligtvis alltid öfver med hartassen och säger, att inte är hon så farlig, som hon ser ut.»

Och hon granskade högst själfbelåtet i spegeln på väggen midt emot bilden af ett mycket ofarligt vidunder med kortklippt, burrigt, ljusst hår, barnsligt mjuka drag, rödskimrande hy och vakna blå ögon.

Och så fortfor hon i samma andedrag:

»Wolter, du! Fastän de bråka så ohyggligt om oss och våra förhållanden de där småstadsinfödingarne, så kunna de ändå inte kritisera bort vår lycka. Ty vi äro ju lyckliga, Wolter, säg, äro vi inte?»

Wolter hade kommit och satt sig bredvid henne i soffan. Och det svar, som mötte hennes frågande blick bakom de blå glasögonen, var sådant, att hon lät Stuart Mill falla i golfvet och med slutna ögon tryckte sitt hufvud mot hans arm.

Det steg upp någonting så underligt varmt i hennes bröst. Och hon hviskade helt sakta, som om hon varit rädd att det profanerande stadsskvallret kunnat få fatt i tonfallet.

»Wolter! Kära, kära Wolter!»

Han slog sin arm om hennes lif och drog henne ännu närmare intill sig. Och så böjde han sig ned och såg på henne. Och det genomgoda draget omkring munnen blef ännu vackrare än vanligt, när han helt upprörd hviskade:

»Friheten är bra, Evi, men ett slags frihet vet jag ändå, som jag inte ville underskrifva i vårt äktenskapskontrakt. Om du någonsin i världen skulle ta dig friheten att fästa dig vid någon annan än mig — det skulle jag inte kunna bära och inte förlåta.»

Men det var oförsiktiga ord.

Knappt voro de uttalade, förrän lilla Evi var försvunnen och fru Stark-Bouchardt i stället reste sitt trotsiga hufvud.

Smidig som en ål gled hon ur hans armar och ställde sig midt framför honom.

»Nej, Wolter, nej, ingen halfhet,» sade hon. »Man måste vara konsekvent i allt. Frihet med vilkor och inskränknningar är ingen frihet. Och tvånget är lyckans graf. Nej, blif du bara förtjust i hvem du vill, om du tröttnar på mig. Jag skall inte ens förebrå dig det. Naturligtvis måste jag ha samma privilegium, fastän det ju är en annan sak, om jag kommer att begagna mig af det.»

Hon förde handen genom sitt burriga hår, som hon alltid brukade, när hon blef ifrig. Och hennes frihetsglödande blod hade färgat hennes kinder nästan lika granna som den röda klädning hon bar.

Helt segerstolt spatserade hon fram och tillbaka i rummet. Hon hade ju gifvit en lysande upprättelse åt den så ofta misskända kvinnliga logiken. Hade hon kanske inte skäl att vara stolt?

Men Wolter, den odågan, satt bara i soffan och skrattade åt hennes värdiga uppträdande.

Så måste hon gå ut och se efter kvällsvarden. Och vid bordet först råkades de.

Och alla principfrågor voro glömda, när teköket surrade och äggkakan doftade så aptitretande och deras nya porslin lyste så bländhvitt på den hvita bordduken.

* * *

Herrskapet Stark-Bouchardt var på bröllopp. Det var häradshöfding Bergs äldsta dotter, som skulle gifta sig.

Evi stod och hängde i dörren mellan salen och matsalen, medan brudens far höll ett långt, tröttande tal.

För henne fick han nog prisa sin förlorade skatt huru mycket som helst. Det intresserade inte henne, inte alls.

Och åter såg hon bort till den motsatta ändan af matsalen. Det där intetsägande sjåpet! Den där koketta, behagsjuka, insnörda dockan!

Evi utslungade i tankarne alla dessa epitet rakt i ansiktet på Lida Bergfors.

Ty det var ju oförskämtdt! Det var ju rysligt, afskyvärdt, exempellöst att kokettera hela aftonen för en gift herre, när frun var närvarande.

Och han! Åh, inte skulle han alls inbilla sig, att hon var svartsjuk. Han hade ju sin frihet, förstås! Men hon var bara upprörd öfver hans brist på takt. Så där offentligt inför allas ögon — — —

Och att han kunde välja en sådan som Lida Bergfors till föremål för sin uppmärksamhet, det var *det*, som var det förödmjukande.

Talet var slut.

Och Evi smög sig obemärkt ut i salen för att inte behöfva gå fram och skåla. Och där satte hon sig ned vid ett litet hörnbord, nervös och upprörd.

Gästerna började strömma ut i salen.

»Åh, så ni smickrar, doktor Bouchardt! Aj, förlåt, Stark-Bouchardt menade jag. Jag kan aldrig komma ihåg, att ni nu är en annan än i forna tider.»

»För er, fröken, hoppas jag alltid förbildensamma.»

Fröken Bergfors såg upp på honom med en smäktande blick under den svarta, friserade pannluggen.

Och de hade gått förbi.

Det stack till i Evis hjärta.

Sådana voro alla män — — alla — — alla — — Och hon, som kunnat tro, att Wolter vore ett undantag. Åh — huru hon misstagit sig!

Men den triumfen skulle han inte få att se henne förödmjukad.

(Forts. o. slut i nästa n.r.)

Priset i täfningen inom

»Iduns julklappsbasar»

har nu, genom den bland våra läsarinor föranstaltade omröstningen, tillerkänts

signaturen Kaima,

hvilken alltså äger att för Redaktionen uppgifva namn och adress, då de utfästa 25 kr. omgående öfversändas.

En ny uppfinning.

Du kanske liksom jag har sport,
Att Edison, den trollkarl'n, gjort
En upptäckt, heartill ej hörts maken;
Hur man, så länge man är vaken,
Kan lysa själf på något vis,
Som inte jag förstår precis,
Men det gör ingenting till saken.
Jag har den tänkt mig just så här,
Att när det lider emot kvällen,
Vi skola skina ungefär
Som de bekanta tändsticksställan.
En liten fråga dock jag gör,
Som Edison må själf besvara,
Om lågorna bli lika klara,
Fast det är dunkelt innanför.
Här finns ju folk, som hvar man vet,
Som hyser om sig höga tankar,
Och då hvad grym och stor förtret,
Om de med all sin viktighet
Ej lyste mer än simpla dankar.
Och hvad besparing på kalas,
Ty fotogen och ljus och gas
Ej mera kunde man behöfva.
Och om man ville ha en fest,
Så bjöd man dem, som lyste bäst,
Det gick ju an förut att pröfva.
Men vansklig vore dock idén,
Ty tänk, om ledsam blef supén
— Man vet gu'näs, att så kan hända —
Och alla lågor sjönko ned,
Ju längre det på kvällen led,
Fastän värdinnan sökte tända!
Jag litigt tänker mig till slut
Den stackars arma fruns förfäran,
Då hon i köket en minut
Gått ut på kokerskans begäran
Och henne när det fasans rop
Från pigan utanför i gången:
»Frun, det är kolmörkt i salongen,
Nu har dom slockna' allihop.»

Snorre.

Frågan om "kvinnans valrätt" i England. I salongerna och i kyrkan.

Bref till Idun.

London i februari 1892.

Den sida af kvinnofrågan i England, som åtminstone under de tvänne sista åren stått först på dagordningen, är kvinnans valrätt. Många och varma äro den frågans förkämpar bland män lika väl som bland kvinnor. Förre året var, som torde vara bekant, saken åter väl förberedd vid parlamentet, och dagen för motionens afgörande var bestämd, men i sista stunden fanns ej tid därtill — och därmed var ännu ett års uppskof. Detta år har också agitationen varit lifligare än någonsin, och i »House of Commons» anses frågan hafva en bestämd majoritet — om mr Haldanes eller sir Algernon Boothwicks motioner blott tillåtas komma före.

De olika föreningarna: »Society for Women's suffrage», »Franchise League», Women's Liberal Association» m. fl. arbeta nu med full fart, isynnerhet med fastadt afseende på nästa års omval af »House of Commons».

Vid en mängd politiska möten äro denna frågas kvinnliga förkämpar anmodade att infinna sig för att tala, och de äro så eftersökta som talarinnor, att många af dem, som kunna ge en stor del af sin tid till det offentliga lifvet, resa från det ena mötet till det andra i olika delar af landet under vissa tider af året.

I London äro »drawing room meetings» (salongsmöten) kanske de mest vanliga och mycket besökta. Hur går det då till på ett sådant salongsmöte? Jo, sedan någon dam lofvat sin salong samt »Chairman» — eller »Chairwoman» — talarinnor och talare blifvit bestämda, kringständas tryckta inbjud-

ningskort genom någon valrättsförenings försorg till medlemmar och andra personer, som man önskar intressera för saken. Korten innehålla att mr eller mrs så och så vill presidera (»take the chair») vid ett »drawing room meeting», som hålles där och där, »by kind permission of mrs X.» Vidare upplyses om dag och timme samt hvilka bland kända talare och talarinnor, som skola gifva adresser »on women's suffrage». Längst ner i ena hörnet står »Tea and Coffee.»

Vanligaste tiden är 3,30 e. m., och bäst är infinna sig i tid, ty oaktadt de stora ståtliga salongerna — hvars hela golf äro upptagna af stolarader — finner man snart svårighet att få en god plats. Ofta är en upphöjning föranstaldt för den presiderande och för dem, som skola uppträda. De förnämsta talarinnorna äro: mrs Henry Fawcett, mrs Ormiston Chaut, mrs Wynford Philipps, mrs Morgan-Brown, mrs Stopes, mrs Bateman samt den nyligen afidne och djupt saknade lady Sandhurst m. fl. Och det är ej tu tal om att icke dessa kvinnor i flytande vältalighet, i klart och logiskt föredragande, i rikt och djupt innehåll, kunna täfla med många framstående talare. Med öfvertygande kraft bemötas de vanliga invändningarna, och nödvändigheten liksom rättvisan af den önskade reformen framhålles med öfvertygande värme af både talare och talarinnor.

Ej mindre än 38,000 kvinnor äro i England ägare af större eller mindre jordegendomar — utom alla husägare — och det tyckes sannerligen vara en underbar orättvisa, att de sakna den medborgerliga rättigheten — som kvinnan här dock i forna tider ägt och deras underlydande arbetare nu äga — att lägga in sin sedel i valurnan. Är det ej antagligt att de stå högre i insikt och intelligens, såväl som i social ställning, än — deras kusk eller stalldräng? Och är det ej en orättvisa, att dessa som få bära sin del af skatter och taxering äro nekade öfriga medborgares rättighet — och skyldighet — att gifva sin röst med i valet af stiftarne af landets lagar?

Men hvad som framför allt ligger dessa ädla kvinnor om hjärtat är det tryck, de orättvisor, hvarunder så många af deras svaga och fattiga systrar lida. Det är så mycket, mycket som behöfver rättas och ändras, så många områden, där upplysta, varmhjärtade och praktiska kvinnor behöfva ha sin hand med i spelet, både i den kommunala och i den politiska världen.

Det är förunderligt att höra samma ord upprepas i dag, som så varmt framhölls för 20 å 30 år sedan af sådana män som Stuart Mill och Canon Charles Kingsley, den utmärkte prestmannen, författaren och vetenskapsmannen. Denne senare säger bl. a. i en artikel för Macmillan's Magazine, år 1869: »Det är rättvist, att en viss inkomst eller förmögenhet ger en man rätt att rösta, men hvarför skulle ej en kvinna med samma förmögenhet, eller kanske många hundra gånger större, ega samma rätt?» — »Det finnes utan tvifvel politiska områden mera lämpade för mannen än för kvinnan, men finnes det ej sådana områden mera lämpade för kvinnor än för män, där kvinnor visat mycket stor förmåga att styra och ställa, råda och handla. Hvem kan säga, att sådana kvinnor som Florence Nightingale och Elisabeth Fry eller miss Burdett Coutts ej äro åtminstone lika lämpliga som någon manlig valman, eller att de ej skulle försvara sin plats i parlamentet lika väl som någon vanlig medlem af under- eller öfverhuset?» — »Skulle det ej vara en vinst för kvinnorna själfva såväl som för samhället, om de intresserade sig för politiken? Skulle ej deras renhet och allvar hjälpa att göra hvad som nu kallas politik mera rent och mera allvarligt? Männe ej mycket mera kunde ha gjorts, och kan ej mycket mera blifva gjort härefter, om dessa — som vanligen känna vida bättre än män mänskligt lidande och följden af mänsklig dårskap — vore i stånd att begära vidare samhällsförbättringar, ej som en gifva af det fysiskt starkare könet, utan som den önskan hvilken de som medborgare hafva rättighet att se uppfyllt, där så är rättvist och möjligt etc.»

I allmänhet afslutas salongsmötena med diskussion, och därefter serveras alltid i salen te och kaffe med smörgås, kakor och tebröd af några af husets unga damer eller af tjänare.

Att samla medlemmar för att stärka de olika föreningarna — som sprida skrifter, hyra byråer, aflöna där tjänstgörande m. m. — är äfven en af dessa mötens uppgifter.

Men det är ej blott salongerna, som öppna sina portar för möten af detta slag, utan äfven kyrkorna. Så var jag nyligen på ett talrikt besökt möte i en frykyrlig församlings kyrka, där mrs Ormiston Chaut — en af Englands främsta kvinnliga predikanter och talarinnor — höll ett utmärkt föredrag om kvinnans valrätt. En söndagseftermiddag för en kort tid sedan predikade rev. Harry Jones, mycket framstående prest och skriftställare i sociala och politi-

ska frågor, öfver »woman's Rights» (kvinnans rättigheter), med värme och kraft framhållande rättvisan i fordringar, som i våra dagar så ifrigt påyrkas af förkämparne för de nödvändiga reformerna af kvinnans ställning.

Om man visst ej kan säga, att Englands kvinnor äro allmänt vakna till känslan af hvad som bör vara, är det dock säkert, att ett stort antal är väl redo att bära större plikter och nya ansvar, och det är allt skäl att antaga, att de nya förpliktelserna skola uppväcka de likgiltiga till varmare intresse.

Säkert är också, att de bästa hustrur och mödrar, de insiktsfullaste husmödrar äro att finna bland dem, som djupast känna plikten att intressera sig för samhället i stort, för dem som lida och behöfva hjälp ej blott med den enskilda och allmänna barmhertighetens medel, utan genom nödiga samhällsreformer. Och hur svagt är ej arbetet härför, om ej rösträttens starka kraft finnes bakom!

Anna Fleetwood-Derby.

Iduns panoptikon.

När damerna fria.

Det finns ett faktum, som jag så länge och så mycket grubblat på, att jag nu måste ge luft åt mina tankar. Jag har, med ett ord, den allvarliga afsikten att bringa en för kvinnan stor och viktig fråga under debatt.

I våra dagar arbetar man dess bättre på alla områden oförtrutet och framgångsrikt för att bereda kvinnan full likställighet med mannen. Men i ett fall, det största och mest betydelsefulla, finner man sig undergifvet i att kvinnan totalt sättes tillbaka, att hennes rättigheter negligeras.

Jag syftar på äktenskapsfrågan eller kanske rättare på den fråga, som gifvetvis måste föregå hvarje äktenskap: på förlofningsfrågan.

Hvarför skall det vara männen ensamt förbehållet att få taga initiativet i fråga om en förbindelse af den högsta tänkbara helgd och betydelse? Hvarför skall ej en snäll och älskvärd flicka, som tröttnat på sin fröken-titel, kunna få säga rent ut till en ung, stadgad man med anständiga inkomster och goda släktförbindelser: »Albert, om du inte har någonting däremot, så vill jag göra dig till den lyckligaste bland dödliga, jag vill göra dig lycklig för lifvet.»

Ja, hvarför skulle inte det gå an?

Är han förut bunden, eller skulle han hafva nog horribel smak och förhärdadt hjärta att säga nej, så finge man naturligtvis söka ordna det så, att saken omtalades på ett sätt, som icke i någon mån vore för den kvinnliga finkänsligheten kränkande. T. ex.:

»Har ni hört, att fröken X. i förrgår fria-de till notarien Y, och att notarien fick korgen?»

Eller:

»Man påstår, att sedan fröken Q. förvisat sig om, att löjtnant Z. redan är i hemlighet förlovvad, så har hon låtit honom veta, att han aldrig kan ha några utsikter att vinna hennes hand — så framt han ej snart skulle komma på andra tankar.»

Det hviskas nog ibland om, att fröken denochden »fria-t själf», och ännu oftare om att äktenskap kommit till stånd, icke genom den manliga kontrahentens initiativ, utan genom en resolut mamma eller tant såsom »mel-lankommande part». I »Flickan från Arles» framställes till och med ett dylikt fall helt ohöjdt på scenen. Men det är gemenligen svårt att bevisa sådant, och därför behöfver man icke heller tro det. I alla händelser höra dylika fall till undantagen.

Nu frågar jag emellertid: hvad gagnar det egentligen kvinnan, om hon kan bli telegrafkommissarie eller doktor, postsparbanksförestånderska, kantor eller ordförande i fattigvårdsstyrelse, när hon i alla fall icke kan bestämma, att hon skall bli fru, och än mindre hvilken fru hon skall bli! Hvad har hon för glädje af sin äganderätt, när hon ändå icke kan få välja hvem hon vill till sin äkta »skatt»? Hvad båtår henne kommunal och politisk rösträtt, så länge hon icke själf kan utse den man, som hon vill öfverrösta i den husliga konklaven? Med ett ord: hvad är det inte för skyhög humbug att tala om, att kvinnan är fri, så länge mannen alltid är »friare»?

Nej, det måste bli ändring i det här.

Det är visserligen sant, att intet lagrum finnes, som förbjuder kvinnan att muntligen eller skriftligen framställa kärlekens stora spörsmål: vill du bli min? Men det finnes någonting, som är starkare och fruktansvärdare än alla lagar, det är konvensansen. Och detta despotiska begrepp har i denna sak på ett alldeles bestämdt sätt tagit parti för männen.

Häfden, konvensansen, medger dock i detta fall ett undantag, ett futtigt, eländigt undantag, slängdt åt mänsklighetens bättre hälft så som man kastar en allmosa åt en tiggare.

Skottdagen ha flickorna rätt att fria.

Skottdagen, kan tänka! Sedan en stackars ungmö gått i tre långa år, utan att få öppna sitt hjärta, då skall hon på fjärde året under en enda lumpen öfverlopps dag äntligen få lof att ge sitt känsloslöslande iure luft. Men man betänker inte, att hon då kanske är så öfverväldigad af harm öfver den långa tystnad, som ålagt henne, att hon på den dagen icke ens kan tala ut, hvad hon har på hjärtat.

Och dessutom, om hon nu i tre runda år gått och tänkt på löjtnant X., men t. ex. just den 20 februari gjort bekantskap med brukspatron Y., som har nästan lika stiliga mustacher, men tio gånger så stora inkomster! Är det då så gifvet, att hon kan bestämma sig precis till den 24? Den 25 redan är hon kanske på det klara med, att svärmeriet för löjtnanten varit blott ett fåfängt flicktycke, och att brukspatronen är den ende, den rätte. Men då har hon fyra långa år, innan hon får tala igen, och på den tiden har brukspatronen mycket väl kunnat hinna att skaffa sig både en brukspatronessa — en annan naturligtvis! — och ett par små arftagande brukspatronstielningar.

Detta är ju upprörande.

Jag har en tant, mycket respektabel, en smula gammaldags till sätt och klädsel, men alldeles inte till åsikter. Med henne resonerade jag härom dagen just i denna fråga. I princip voro vi fullständigt öfverens. Det rådande förhållandet var odrägligt och måste ändras. Här om någonsin borde full likställighet råda könen emellan. Reformen, det slutliga målet voro vi alltså på det klara med, men beträffande sättet för dess genomförande och särskildt angående hvad man på riksdagspråk kallar »öfvergångsstadgandena» stodo vi båda undrande och spörjande.

»Kunde det inte gå an,» sade gumman och tog sig en pris, ty den lilla ovanan har hon; »kunde det inte till en början gå an att göra skottår hvartannat år och sätta ut en eller två skottdagar i hvarje månad.»

»Tants idé är utmärkt,» sade jag, »verkliga alldeles utmärkt. Men jag fruktar, att den stöter på ett öfvervinneligt hinder. Kungl.

vetenskapsakademien skulle då få sin almanack fullkomligt intrasslad.»

»Än se'n,» menade tant, »kan di inte orka med att göra en ny almanack för hvart år och inte bara år för år skriva af den gamla, som di nu gör? Ja, ja utom sol- och månförmörkelser förstås, som di gör nya för hvarje år.»

Jag hade en smula möda att öfvertyga gumman om, att det egentligen var de planeteriska förhållandena, som bestämde almanackens innehåll, och att vetenskapsakademien endast var att betrakta som ett slags redaktionskomité åt de i rymden roterande storheterna. Men så lät hon då äntligen detta sitt projekt fara.

Då kom i detsamma aftontidningen, som tant genast fördjudade sig i med stor ifver.

»Här ska' du si,» skrek gumman och gestikulerade på sitt egendomliga sätt, »han har kanske hittat det rätta. Det är då för väl, att annat folk blir klokare, se'n den där välsignade Borgen blef bortkollrad och narrade k. m:t att förbjuda flickorna gifta sig i god tid.»

Det var Nils Perssons i Vadensjö motion om skatt på ungarlar.

»Det var en god idé,» menade tant, »en välsignadt god idé.»

Jag, som själf är ungarl, grumsade en smula emot, ty jag är, uppriktigt sagdt, ingen vän af skatter. Men då fick jag mig en ganska amper läxa af gumman. Om man kämpar för idéer, så skall man inte ge tappt, fastän det gäller ens egen pung, inte ens om det gäller ens eget skinn, sade hon.

Jag måste ge henne rätt och försökte se saken opartiskt. Och då medgaf jag, att Nils Perssons motion var i hög grad ägnad att befördra just den sak, som vi talat om, d. v. s. kvinnans fri- och rätt . . . , nej, kvinnans friarerättigheter.

Få bara ungarlarne några år digne under en tryckande skatteböroda, så skola de minsann bli både glada och tacksamma, om en flicka förbarmar sig öfver dem och förklarar, att för framtiden vill hon blifva deras enda skatt. Ja, jag tror till och med, att redan nu blotta tanken på, att detta oförutsedda onus kunde komma att betunga deras budget, gör, att många med bäfvan och hopp motse skottdagen, då kanske någon ungmö har dem i åtanke.

»Det är skada, att Publicistkarnevalen inte blef bestämd att hållas på skottdagen,» sade tant. »När en flicka har masken på, så kan hon komma sig för med hvad som helst. Och dit kommer ju ändå hela världen. Tänk så många partier det då skulle blifvit af!»

»Det är sant,» medgaf jag, »men det kunde kanske hjälpas genom en frivillig öfverenskommelse. Man kan ju »leka skottdag» den dagen eller rättare den natten också. En maskerad är just skapad för anakronismer.»

»Mycket rätt, mycket rätt! Laga du bara så, att det kommer i Idun, och då är den saken hjälpt.»

Bien! — Mohren har gjort sin tjänst.

Scævola.

Sen till, att Idun med Modetidning finnes hos alla edra bekanta!

Om lifröntor.

Af Oskar Lundgren.

(Forts. o. slut fr. n:r 6.)

Här en far eller mor insatt penningar för sina barn på en bank i afsikt att därmed bereda dem trygghet i ekonomiskt afseende för framtiden, så händer det ofta, att, sedan föräldrarne dött och barnen vid myndiga år på en gång fått ut sin förmögenhet, denna genom deras eller andras förvällanden förskingras. Lättheten att ur en bankinrättning få ut de insatta medlen frestar också ofta att vid minsta behof uttaga och förbruka dem. Annorlunda blir förhållandet, då medel insätts i lifrönteanstalterna. Då lifrönteboken erhålles, måste redan vid första insatsen en bestämmelse göras angående de villkor, hvar under medlen till anstalten öfverlämnas. Denna bestämmelse gäller sedan som ett kontrakt, hvilket hvarken af ränteanstalten, delägarne eller någon annan får ändras. Föräldrar kunna sålunda därigenom på förhand bestämma, när och i hvad form de insatta penningarna få uttagas: antingen såsom en bestämd summa vid viss ålder, såsom utdelning under vissa år eller såsom pension för ålderdomen, och de kunna vara förvissade om, att ingen ändring kommer att göras i deras bestämmelser.

De kunna sålunda lätteligen utan nämnvärda uppoffringar lägga en säker grund för sina barns ekonomiska oberoende genom att så tidigt som möjligt göra insättningar för dem i någon lifrönteanstalt. Fortsätts dessa, tills barnen vid mognare ålder kunna taga vid, så växa beloppen i förvånansvärd grad.

Om t. ex. för en person endast 20 kr. under hvartera af hans 30 första lefnadsår insätts i en lifrönteanstalt, som ger 6 % ränta, så har han ändå, om medlen få stå orubbade till hans 55:te lefnadsår, att lyfta antingen en behållning af 10,878 kr. eller också årligen så länge han lefver 1,087 kr.

Hvarje omtänksam moder borde icke underlåta att efter råd och lägenhet söka bereda sina barn lifröntor. Har man gods och rikedomar, bör man likväl icke så förlita sig på dessa, att man förgäter att med de medel, som stå till buds, trygga de sinas framtids-existens. Det är ett sorgligt faktum, att många, som blifvit uppfödda i rikemans hem, fått sluta sitt lif i fattigdom. Eländet och nöden erfaras ofta af dessa i dubbelt mått, emedan deras viljekraft, spänstighet och styrka slappats genom en veklig uppfostran. Många af de förmögnares söner och döttrar hafva under sådana förhållanden tvingats in på brottets väg just därför, att de saknat det ekonomiska stöd, de från barndomen varit vana vid. Hade de haft aldrig så litet att bygga sina förhoppningar uppå: en liten årlig utbetalning från en lifrönteanstalt, en pension att vänta sig, som i framtiden kunnat trygga deras ålderdom, så kanske de kunnat hålla sig uppe. Men man vet, huru det går, när hoppet är ute och nöden står för dörren. Välmaktsdagarnes hederskänsla viker då lätt för frestelsens röst.

Viktigt är därför, att den som befinner sig i tryggad ekonomisk ställning i rätt tid ser sig om efter ett medel att bevara en sådan äfven åt sina barn. Ett godt sådant äro lifrönteanstalterna.

Dessa hafva emellertid sin stora betydelse icke endast för de rika. Äfven mindre bemidlade af alla klasser och åldrar kunna

genom dem på ett eller annat sätt få sin egen eller andras framtida bärning grundad. Ja, det har till och med från vissa håll framhållits, att dessa anstalter hafva sin allra största betydelse just för de mindre bemedlade.

Af stor vikt äro de för ålderstigna personer, som disponera ett kapital. Genom att placera detta i en lifränteanstalt kunna dessa förskaffa sig en årlig pension till dödsdagen, som säkert utfaller på bestämd dag, och kunna därigenom komma ifrån trasslet både med s. k. undantag och förmyndare samt tillbringa sin ålderdom i ro. Så kan ett kapital af omkring 5000 kr. redan från 55:te lefnadsåret lämna en pension af 500 kr. d. v. s. dubbelt så hög procent, som eljes vid utlåning skulle kunna erhållas. Det är dock att märka, att kapitalet vid dödsfall under sådana förhållanden tillfaller ränteanstalten. Ju äldre en person är, dess större pension kan beredas honom genom en insats en gång för alla.

Vi tro, att okunnighet om lifränteanstalternas gagnande verksamhet är den förnämsta orsaken till, att dessa icke anlitas flitigare än som sker. Önskligt vore därför, att hvar och en i sin stad bidroge till att lämna upplysningar och sprida kännedom om desamma. Glädjande nog finnes det redan hela kommuner i vårt land, där man ser till, att lifräntor anskaffas åt hvarje nyfött barn. I allt vidare kretsar talas också om en obligatorisk försäkringsskyldighet af samtliga medborgare.

Det torde emellertid ännu dröja länge, innan en sådan blir verklighet, och till dess borde icke den euskilda omtänksamheten slumra.

Publicistkarnevalen i Nya Cirkus den 27 februari.

Många af Iduns älskvärda läsarinor gömma helt visst i angenämt och glatt minne den karneval, som på Publicistklubben initiativ i fjol arrangerades till förmån för Publicisternas understödsförening. Under samma goda ledning, till samma goda syfte, ä samma charmant lokal förberedes i år den 2:dra Publicistkarnevalen, och i *toå* hänseenden kommer den helt visst att ytterligare bli den föregående lik, att nämligen kännetecknas af samma glada stämning och samma *oklanderligt goda ton*, något för våra damer särskildt att beakta och skatta, och något hvarom arrangörerna komma att lägga sig den allra största vinning.

Och hvilken originel och treflig idé har man ej funnit för balarrangementen! Huru många af Eder, unga dansanta läsarinor, ha ej önskat att engång få deltaga i det mindre vanliga nöjet af en bal om skeppsbord! En eller annan lyckligt hierad har nog ock fått fresta nöjet. Sist var det ju de artiga fransmännen, som på Marengos däck till dans lät samla en bukett af Stockholms kvinnliga *jeunesse dorée*.

Men för ännu fler, ja, de allra flesta har denna dröm ej nått sin uppfyllelse förrän nu. Meningen är nämligen att genom omfattande dekorativa anordningar omdana den stora cirkuslokalen till intet mer eller mindre än — en gammal svensk fregatt, hvilken skall bära namnet »Kryssaren Svenska Pressen». Dansen kommer att trädas midskepps: i däckets midt reser sig en väldig mast med rår och hvita segel, vimplar och flaggor. Den kungliga logen aperas på ett fyndigt vis till kommandobrygga, och här får ock fartygschefen sin plats vid ratten. Fregatten kommer för öfrigt att fullständigt utriggas och förses med stort och smått som till saken hör, såsom kahytter, lifräddningsbåtar, kanoner, väldiga marinkikare, genom hvilka man kan blicka ut åt hafs o. s. v. Det hela kommer med ett ord att göra ett öfverra-

skande illusoriskt intryck af en verklig bal om bord, hvilket ytterligare förhöjes af det manskap i uniform från k. flottan, som ock blir tillstådes.

Och inom denna pikanta ram komma en hel serie roande och lysande upplåg och skämtsamma öfverraskningar att »gå af stapeln». När »linjen passeras», väntar man sig särskildt något extra fint i den vägen — men vi äro strängeligen ålagda att icke skvallra allt för mycket ur skolan, för att något litet spelrum må lämnas öfrigt åt den kända älskvärda kvinnliga nyfikenheten.

Ett brokigt vimmel hör en karneval till; men om det nu ock skulle vara någon af Eder, unga läsarinor, som redan i fjol hedrade Publicisternas karneval och då tyckte, att detta vimmel ibland var någon smula för kompakt, kunna vi berätta, att genom nya arrangement utrymmet i år är vid pass *dubbelt så stort* som i fjol såväl å dansbanan som i buffeterna! Och dock säljas icke flere biljetter nu än då. Så att godt svängrum blir det, utan att man precis behöfver känna det ensligt, och det är en utmärkt sak på en karneval.

För damernas toalett- och aflädningsrum komma i år de bästa och bekvämaste anordningar att vidtagas. Med ett ord: vill Ni njuta ett ovanligt och gladt nöje — tag då er snälla man eller bror eller fästman eller pappa och mamma med Eder, köp *snarast* biljetter hos fröken Nordqvist i tidningskontoret vid Gustaf Adolfs torg och uppkalla er bepröfvade fyndighet för något riktigt »stiligt» i toalettväg. Vi äro i alla fall vissa om, att *just Ni* kommer att bli den allra mest förtjusande. Och så — om lördag kväll i nästa vecka träffas vi alla ombord å *Kryssaren Svenska Pressen!*

Smånotiser för kvinnovärlden.

Fru Emelie Flygare-Carléns jordfästning ägde rum i söndags e. m. i Östermalmskyrka i närvaro af den aflidnes brorsöner och andra härvarande anhöriga samt representanter för vetenskap, litteratur och konst, medlemmar af tidningspressen, en del äldre personer, i synnerhet damer, som till hört den vördnadsvärda författarinnans umgängeskrets m. fl. Kyrkanvar för öfrigt nästan till trängsel fylld af folk ur alla samhällsklasser.

Kistan var rikt smyckad med kransar och blommor. Bland de förra syntes en stor och vacker krans från Publicistklubben, hvars medlem den hädangångna var allt sedan 1885, då klubben första gången invalde damer. Vidare funnos kransar från Strömstads samhälle, hennes födelseort; från styrelsen för den af henne bildade Rutger Smiths fond, från författarinnorna Marie Sophie Schwartz Lea och Sylvia och många fler.

Komminister Th. Carlsson höll en anslående religiös betraktelse med utgångspunkt från andra, och tredje verserna i Davids 42:a psalm: »Såsom hjorten ropar efter friskt vatten, så ropar min själ, Gud, till dig. Min själ törstar efter Gud, efter den lefvande Gud; när skall jag därtill komma, att jag måtte se Guds ansikte?» Sist uttalade officianten ett farväl till den vördade och älskade åldringen och ett tack för hvad hon i lifvet velat och verkat. I detta tack förenade sig hela det svenska folket, i troget minne bevarande hennes fruktbringande lifsgärning, genom hvilken hon bragt ära öfver vårt land.

Kistan fördes från kyrkan till Norra begravningsplatsen, dit den följdes af anhöriga och ett stort antal af den hädangångnas vänner och beundrare.

Åldring. 100 år fyllde den 13 dennes f. d. nipperhandlarskan C. W. Berndt, född Fürstenhoff, härstådes. Den gamla kan glädja sig åt väl behållna själsförmögenheter. Syn och hörsel äro däremot kläna, ehuru hennes kroppsliga välbefinnande för öfrigt är ganska godt. Efter ett fall för fem år sedan måste hon begagna kryckor. Hundraåringen är moder till skådespelaren och registersören August Berndt.

Kvinnans äktenskapsålder. Båda kamrarna ha nu bifallit regeringens proposition om höjandet af kvinnans äktenskapsålder till 17 år.

Af *Sonja Kovalévsky* har den kände framstående bildhuggaren Walter Runeberg utfört en synnerligen lyckad byst, hvilken var utställd på sällskapet *Iduns* senaste sammanträde. Samtidigt exponerades ett utkast till en minnesvärd å hennes graf, utarbetadt af arkitekten Liljekvist.

Teater och musik.

Kungl. operan. Ett godt grepp af k. operans dramatiske afdelning synes det hafva varit att upptaga Ludvig Holbergs odödliga komedi »Jeppe på berget» eller »Den förvandlade bonden». Och den Jeppe, som här framställes af hr *Holmquist*, behöfver näppeligen stå tillbaka för någon af hans föregångare. Uppgiften är för hr H. betydligt vanskligare, då han ju har att återgifva rollen på svenska språket, hvilket med det hos Holberg förekommade rättfram språket är vida svårare att gå i land med, än då rollen återgifves på danska. Hr Holmquist firade emellertid en i alla afseenden fullständig framgång. Särskildt lyckades den framstående skådespelaren att åt andra och tredje aktens dråpliga scener förläna den rätta måttan och den rätta färgen. Också hälsades han af den nästan fullsatta salongen både med högtider af skratt och det lifligaste bifall. — Medspelarna i stycket äro visserligen hufvudsakligen ej till för annat än att ge Jeppe hans repliker; men något bättre utförande af deras roller, än hvad här åtminstone första aftonen (i lördags) företedde, borde man haft rätt att vänta. Särskildt hade det varit önskligt, att Nilla, Jappes hustru, fått en bättre representant.

Som fyllnadsstycke i programmet gafs fröken Helene Munktells operacomique »I Firenze», som dock gick ovanligt klent. Mellan de båda styckena dansades en mazurka af balettkåren.

Dramatiska teatern hjuder sedan i tisdags åter på ett nytt program, som bland flere andra särskildt äger den förtjänsten att vara synnerligen omväxlande. Ett nytt svenskt original, en fransk högklassik och en modern pariserkomedi — kan man gärna begära större utbyte af en enda teaterafton?

Anna Wahlenbergs »Cendrillon», hvilken hon själf blygsamt betecknat som blott och bart en »dramatisk skiss», bör till sin innebörd ej vara främmande för flertalet af våra läsarinor, då den snart sagdt in i minsta detalj är en trogen dramatisering af den täcka familjebild, som under titeln »I gåsmarsch» fanns införd i Iduns julnummer för år 1890. Den vackra lilla hvardagsidyllen förfelade ej heller från scenen att göra ett godt och värmande intryck, så mycket mera som den unga »hjärtinnan» i fröken *Seelig* fått en framställarinna, som mjukt och innerligt gifver rollens anda.

Molières »Den inbillningssjuka» gick på alla händer med en fart och en lust, som böra betinga den gamla komedien ett ganska långt nytt lif i den nuvarande besättningen. Dråpliga voro isynnerhet hr *Bäckströms* Argan och fru *Rundbergs* Toinette. Skulle bland de öfriga rollinnehafvarne någon nämnas — samtliga voro ypperligt på sin plats — förtjäna fru *Sternvalls* Béline och hrr *Hamrins* och *Rydgrens* drastiska Diafoirus far och son allt erkännande.

Programmets slutnummer *de Courcys* enaktskomedi »För evigt» visade sig vara ett af dessa farsartadt uppslupna skämt, hvilka hela verkan beror af ett uddigt replikerande och ett framförande, flytande som olja. Med en sådan mästare i dessa konster som hr *Personne* i hufvudrollen — snart sagdt styckets enda — finna vi dess *succés de rire* helt naturlig. Fröken *Seelig* sekunderade med liflig elegans.

Filharmoniska sällskapet gaf i tisdags sin andra abonnementskonsert för innevarande säsong. Det lockande programmet hade fyllt Musikaliska akademis salong till sista plats.

Konserten inleddes med Mendelssohns målade uvertyrt »Hebriderna», förträffligt utförd af k. hofkapellet. Härefter följde Rob. Schumanns »Nyårsång» för soli, kör och orkester, en bland tonsätterns friskare sångkompositioner. Solostämmorna i detta stycke utfördes af fröknarna *Gerda Pettersson* (sopran) och *Edith Nyberg* (alt) samt en amatör med en ganska god baryton. Programmets stämningfullaste nummer var onekligen N. W. Gades innerligt vackra och poetiska tonsättning till H. C. Andersens dikt »Agnete og Havfruerne», af den oförgällige tonskalden satt för solo, fruntimmerskör och orkester. Solopartiet utfördes mycket förtjänstfullt af fru *Louise Pyk*, hvars vackra, ehuru i höjden något skarpa stämma synnerligen väl bibehållit sig. Fru Pyk förtjänar likaledes erkännande för sitt utförande af sopransolet i Griegs verkningsfulla, för sopran och alt komponerade växelsång med manskör, ett stycke, som väckte lifligt och välförtjänt bifall. Största

intresset och lifligaste bifallet för aftonen skänktes dock åt den komposition, som bar den välkända titeln »I rosegården». Detta namn är som sagt välkändt, och dock är den nu ifrågasatt tonsättningen ej blott alldeles ny, utan därtill ett förslingsarbete. Att d:r K. A. Melins stämmingsfulla dikt »Prinsessan och svennen» skall utgöra ett tacksamt ämne för hrr kompositörer, iigger i den vackra diktens egen natur. Också hafva som bekant redan förut tvänne af våra kända tonsättare, hrr Svedbom och Åkerberg, med god framgång begagnat sig af densamma. Så mycket vanskligare bör det då vara för en ung debutant inom tonsättningens svåra konst att aflocka motivet något nytt och intressant. Och dock har detta skett. Hr W. Stenhammar, elev i komposition af vår framstående tonsättare och Filharmoniska sällskapets nitiske dirigent Andréas Hallén, rönste med detta sitt förslingsarbete en framgång, som ej ofta kommer en debutant på detta område till del. Om ock en del af det synnerligen lifliga bifallet får skrivas på den välvilliga uppmantran, man ville visa den unge tonsättaren, så återstår dock tillräckligt för de förtjänster, kompositionen i sig själf verkliga äger. Den är alltigenom klar och sluter sig ganska väl till texten. Melodierna äro mähända stundom väl nyktra; man skulle önska dem något mera hängifvande. Instrumentationen förefaller i allmänhet god; inledningen i folkviseton är förträfflig och finalen synnerligen poetisk och tilltalande. Stycket väckte som sagt afgjord framgång och den unge tonsättaren, hvilken som bekant nyligen också dokumenterat sig som en mycket lofvande pianist, framkallades ett par tre gånger.

Konserten måste i sin helhet betraktas som mycket lyckad; belåtenheten hos åhörarna tycktes ock allmän.

Fru Hwasser-Engelbrecht, den framstående skådespelerskan, förbereder till söndagen den 6 mars en matiné å K. Dramatiska teatern.

Den rätta.

Berättelse från landsbygden
af Fanny Chrysander.

Prisbelönad vid Iduns stora täfning.

(Forts.)

Julaftonen var inne, men en sådan tung, dys ter julafton hade Nils aldrig haft förr. Han kände det tomt både utom och inom sig, en djup längtan efter hem och anhöriga hade gripit honom — — — han riktigt trånade efter ett god ord, en vänlig blick, men något sådant bjöds honom inte här. Mat och dryck funnos nog i huset och bjödes till öfverflöd, men den rätta julstämningen saknades.

Innan de åtskildes på kvällen, bestämdes dock, att ungdomen skulle resa till julottan, hvarvid Per skulle köra för Sofi och Lina, hvilka skulle få stanna öfver högmässan; Nils åter skulle köra för Ingeborg, som endast kunde få öfvervara ottan. Detta bestämdes af husbonden, som själf skulle stanna hemma. »Jag och mormor ha vuxit ifrån julottan, vi,» förklarade han skrattande.

Då Nils tidigt på juldagsmorgonen inträdde i köket, där de skulle dricka kaffe, innan de begäfv sig af fanns ännu ingen mer där än Ingeborg, sysselsatt med kaffebordets dukande. Mormor, som visserligen hade sin soffa i köket, var ännu ej vaken.

Vid hans inträde såg flickan hastigt upp, och Nils tyckte sig finna ett djupt, sorgset allvar såväl i hennes blick som hela hennes anlete. Med ens försvann all bitterhet mot henne ur hans hjärta. Han framträdde, räckte henne handen och sade med låg, innerlig stämma:

»God jul, Ingeborg!»

Hon lade sin hand i hans, såg honom ett ögonblick in i ögonen och svarade ett sakta: »Tack.» Men vid detta enda lilla ord darrade hennes röst och hennes läppar skälfdde, som om hon kämpat mot en återhållen snyftning. Hon ville dra sin hand tillbaka, men Nils behöll den, under det han med samma innerlighet i tonfallet sade:

»Fridens och kärlekens högtid är inne, och jag kan inte resa till Guds hus och fira denna heliga morgon, förrän jag fått be Ingeborg om förlåtelse, för det jag — — — icke alls varit sådan — — — jag bort vara mot den, som är matmor i huset. Förlåt mig, Ingeborg.»

En liten stund stod den unga kvinnan tyst, med nedslagna ögon, men hennes bröst höjde och sänkte sig hastigt; så drog hon hastigt sin hand ur hans

och sade med bortvändt ansikte och något kärft i rösten: »Det — det är något, som jag inte lagt märke till, så att be om förlåtelse behöfver Nils inte besvära sig med.»

Det var ju bra, det, att hon ej gifvit akt på hans uppenbara ohöflighet, han kunde ju vara rätt belåten därmed. Men han var det dock ej. Han kände sig åter missmodig och bitter. Åh! att denna flicka icke ens på juldagen hade något annat att säga honom än det som var rejsamt och sårande!

Han satte sig hastigt vid bordet. Nu inträdde Per. För högtidlighetens skull hälsade han denna morgon helt höfligt, och till hans egen stora förvåning och den andre drängens förargelse erhöill han af Ingeborg en glad hälsning och ett vänligt »god jul» tillbaka.

De båda andra flickorna kommo nu också in, hvarefter kaffe dracks. Därunder såg det ut, som om Ingeborg ett par gånger velat säga något, ehuru hon förhöll sig tyst. Nils trodde sig nästan veta, hvad hon ville, och då de sedan på gården stodo färdiga att sätta sig i de framkörda slädarne, närmade hon sig den, i hvilken Sofi redan tagit plats, och tycktes göra sig beredd att göra detsamma, men förhindrades af systemen, som skrek: »Nej! här ska' ju Lina sitta; pappa sa' ju, att Nils skulle köra för dej.»

Ingeborg teg ett ögonblick, men genmälte sedan likgiltigt: »Ja, det var sannt det.»

Utän ett ord vidare tog hon därpå plats i den andra slädan. Nils stoppade fällen omkring henne, och ehuru det var godt rum, erbjöd hon honom hvarken med ord eller blick plats vid sin sida. Själff satte han det icke heller i fråga, utan ställde sig raskt bakpå medarne, klatschade med piskan och för ut af gården, för första gången körande för den styfva bonddottern.

Icke ett ord yttrades under vägen. Framkomna till det gamla, upplysta templet, stego flickorna ur och gingo in, medan drängarne spände ifrån och skötte om hästarne.

Nils, som var säker på, att de tagit plats i Bergabänken, gick upp på orgelläktaren. Där skulle åtminstone hennes vackra, men högdragna ansikte ej störa honom, om han bara lyckades komma ifrån henne med sina tankar.

Illo till mods blef han därför, då han på en bänk strax invid orgeln fick syn på just Ingeborg. Han ämnade genast vända tillbaka, då orgelnisten vänligt nickade vinkade honom till sig.

Denne hade nämligen sedan föregående söndagar lärt känna Nils och hans ovanligt vackra och säkra röst och sade nu helt belåten: »Det var bra du kom, där är en plats ledig bredvid Ingeborg; sitt där, så ska' vi ta upp: »Var hälsad sköna morgonstund.»

Nils tvekade, men i detsamma såg Ingeborg upp mot honom och, så hastig hennes blick än var, såg han dock, att i den låg hvarken förakt eller stolthet eller trots. Julmorgonen hade skänkt hennes ögon något af sin blida glans.

Och han satte sig vid hennes sida. Psalmen spelades upp, och tillsammans med orgelnistens och den unge drängens röster tonade en hög silfverklar kvinnostämman in i den härliga julkoralen.

Han hade ju aldrig förr hört en ton från hennes läppar, och nu sjöng han tillsammans med henne och glömdes därvid allt: vrede, sorg, bitterhet — svartsjuka. — För hvarje ton, för hvarje vers vidgade sig hans hjärta af en förr ej anad lycka.

Då psalmen var slutad, såg hon åter upp på honom, och då låg det en sällsam glans i blicken och ett blygt vemodigt leende på hennes läppar.

Predikantens härliga utläggning af den skönaste af texter: julmorgonens — stadfäste det intryck af frid och sällhet, Nils nu kände. En sådan julmorgon hade han aldrig förr haft.

Efter ottesångens slut höll han med slädan utanför kyrkan. Ingeborg satte sig i, han svepte åter omsorgsfullt omkring henne och ställde sig sedan bakpå medarne igen, likväl med ett litet hopp, att hon nu skulle erbjuda honom plats vid sin sida.

Hon vände sig ock hastigt om, och det låg en fråga i blicken; äfven läpparne öppnades som för att säga något, hon slöt dem likväl genast utan ett ord, och vid den gryende morgonrodnaden syntes en hög rodnad bränna hennes kinder.

De foro hem lika tysta, som de rest åstad, men han ägde dock i sitt hjärta minnet af hennes ljusa blick och leende i kyrkan.

Julmiddagen var förbi. I det stora köket var husets folk samladt utom Ingeborg, som gått upp på vindskammaren.

Per föreslog då, att Nils skulle taga upp sitt handklavér och spela för dem, i hvilket förslag alla de öfriga instämde. Han gick ock genast efter sitt instrument samt beredde sig att börja, då Sofi afbröt honom ropande:

»Vänta litet, så skall jag springa efter Ingeborg, så att hon också får höra på!»

Nils, som kände en viss skygghet vid tanken på att spela för Ingeborg, svarade helt ifrigt: »Nej, nej gör inte det!»

Flickan sprang dock. Ingeborg låg på soffan, och systemen anmärkte i sitt sinne, att hon såg så besynnerlig och röddög ut, men hon ropade dock: »Kom ner nu, så får du höra Nils spela.»

Vändande hufvudet mot väggen, svarade Ingeborg i trötl ton: »Åhnej, ni ha mycket trefligare, om inte jag är med.»

»Hvad du pratar! kom nu, han ska ju spela så vackert, säger mormor.»

»Låt honom spela för er då; kommer jag ner, skulle han nog sluta med detsamma.»

»Hvad ni ä besynnerliga båda två!» utbrast då Sofi helt harmsen.

»Hur så?» Systemen vände sig häftigt om. »Jo, han ville ju inte heller, att jag skulle gå efter dig.»

»Ser du!» Ett bittert leende krökte Ingeborgs läppar. »Ja hälsa du, att jag inte heller tänker genera, men gå nu för all del, så att han får spela för dig.»

Då Sofi återkom, möttes hon af en spanande blick från Nils, och då hon på sitt vanliga oförbehållsamma sätt sade: »Ingeborg vill inte gå ner,» log äfven han bittert.

Men så började han spela, och alla lyssnade uppmärksamt på de ömsom glada, ömsom allvarliga melodierna. Slutligen föreslog mormor, att han skulle spela en psalm, och husbonden tyckte, att detta ock skulle passa på juldagen, »men då ska ni ock sjunga,» tillade han, »Ingeborg sjung-er bra, gå upp igen å bed henne komma ner å sjunga med.»

Ännu en gång sprang Sofi upp till systemen, som nu tycktes ligga försänkt i djup sömn och omöjlig att väcka. Med detta besked kom hon tillbaka.

»Hon ä bara halsstarrig förstås,» förklarade då fadern, »men ni få sjunga själfva, spela upp en psalm du Nils.»

Och Nils började spela melodien till: »Allena Gud i himmelrik», och så skulle de sjunga den tillsammans, men som hvarken Sofi eller Lina egentligen hade någon röst, utan blott pepo till litet då och då, och Per inte alls deltog i sången, fick Nils sjunga ensam såväl denna som ett par andra psalmer och erhöill det erkännandet af husbonden, att han var en riktig baddare till sjunga.

Ingeborg var ej synlig förrän vid kvällsvarden, men hon deltog ej i måltiden, utan satte sig tyst ner på pallen vid sidan af mormors stol, stödjande hufvudet mot dess armstöd samt blickade blek och frånvarande framför sig.

Nils hörde, huru mormor, som på sista tiden blifvit språksammare och mindre skygg i sitt sätt, saktat frågade:

»Du är väl inte sjuk, Ingeborg?»

Och han var riktigt rädd, att denna vänliga, deltagande fråga skulle blifva besvarad på det gamla tvära, vresiga sättet, men Ingeborg vände blott litet på hufvudet och svarade med matt, nedslagen ton:

»Nej, jag är bara så trött.»

(Forts.)

Rättelse.

I artikeln »Styrelsesättet i våra hem» i nummer 6 för i år hade å sidan 43, spalt 2, rad 26 uppfifrån, ett ord utfallit, hvarigenom meningen störes. Där står: »— tillskrifver deras bokliga insikter»; detta bör naturligtvis vara: »— tillskrifver deras bristande bokliga insikter». Hvilket härmed rättas.

Innehållsförteckning.

Lilly Cadier; af O. H. D. (Med porträtt.) — Ett farligt system; af Frida N. N. — Frihet; skiss för Idun af Alvar Sten. — En ny uppfinning; poem af Snorre. — Frågan om kvinnans valrätt; i England. I salongerna och i kyrkan; bref till Idun från Anna Fleetwood-Derby. — Iduns panoptikon: När damerna fria; af Scævola. — Om lifräntor; af Oskar Lundgren. (Sl. fr. nr. 6.) — Publicistkarnevalen i Nya Cirkus den 27 februari. — Småtiser för kvinnovärlden. — Teater och musik. — Den rätta; berättelse från landsbygden af Fanny Chrysander. Prisbel. vid Iduns stora pristäfning. (Forts.) — Rättelse.

Förlofnings- och vigselringar

ständigt lager hos

Juvelerar HALLBERG Stockholm.

Order från landsorten expedieras omgående.

Perlhalsband, gammalt guld, silfver och juveler uppköpas kontant eller tagas i utbyte mot moderna arbeten. Om gamla saker insändas från landsorten, sändes likvid pr omgående.

Juvelerar HALLBERG, Stockholm.